

Countering the Cunningness

פרשת קרח תשע"ז

NUMBERS

16 / 1-5

PARASHAS KORACH

¹ Korah son of Izhar son of Kohath son of Levi separated himself, with Dathan and Abiram, sons of Eliab, and On son of Peleth, the offspring of Reuben. ² They stood before Moses with two hundred and fifty men from the Children of Israel, leaders of the assembly, those summoned for meeting, men of renown. ³ They gathered together against Moses and against Aaron and said to them, "It is too much for you! For the entire assembly — all of them — are holy and HASHEM is among them; why do you exalt yourselves over the congregation of HASHEM?"

⁴ Moses heard and fell on his face.

⁵ He spoke to Korah and to his entire assembly, saying, "In the morning God will make known

Inspiration: Insight - Manchester Rav

4 The Wife of Ohn

⁴ A sidelight to Korach's dispute lends added insight to the above. The Torah lists Ohn ben Peles among the original cohorts of Korach; however, further in the recounting of the dispute there is no mention of him. The Gemara (Sanhedrin 109b) explains:

Rav said: "Ohn ben Peles was saved by his wife. She said to him, 'What difference is it to you [whether Moshe, Korach, or anyone else is our leader]? If this one

is the teacher, then you are but a student, and if the other is the teacher, then you are still but a student!"

Ohn told her, 'What can I do? I took part in their plans and swore to join them.' She said, 'I know that the entire nation is holy, as is written, "For the entire assembly is holy" (Bamidbar 16:3). Sit, and I will save you.' She then gave him wine until he was intoxicated and put him to sleep inside their tent. She sat herself at the entrance to the tent and uncovered her hair. Whoever saw her went away."

46

חטא עמהם בסופו של דבר, אלא אף עשה תשובה וישב באנינות על כך שהיה עמהם בעצה תחילה.

מעשה יפלא מאד מפני מה מזכירה אותו התורה יחד עם כל אותם שחלקו על משה, קרח, דתן ואבירם והרי בפועל לא חטא ולא היה עמהם ומדוע נזכר איתם בפסוק אחד.

* ונראה לבאר זאת דהנה בגמרא (קידושין מ"א) איתא "מחשבה רעה אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה שנאמר (תהלים סו) "און אם ראיתי בלבי לא ישמע ה'". ואלא מה אני מקים (ירמיהו ו) "הגני מביא אל העם הזה רעה פרי מחשבותם", מחשבה שעושה פרי הקב"ה מצרפה

2

a phan son of Uzziel was placed in charge of the Kohathite family (3:30), thus making him Korah's superior, and giving him a position that Korah felt should have been his. At that time, however, Korah did not dare criticize Moses, who was so beloved by the people that they would not have tolerated a rival to him. But after the fiasco of the spies and the decree that an entire generation would die in the Wilderness without ever seeing the Land, Korah took advantage of the national dissatisfaction to foment rebellion.

b R' Hersh Goldwurm submits that once Korah found an excuse to challenge Moses' legitimacy, it was a short step for him to deny the Divine origin of the commandments and hold them up to ridicule — for if Moses could be suspected of appointing his brother Kohan Gadol in an act of gross nepotism, why could he not be accused of fabricating commandments that had no basis in logic or God's will?

c This explains why Korah, as the Midrash relates, had his followers dress in garments of *techeiles*, turquoise wool, and confront Moses publicly with the derisive question, "Does an all-*techeiles* garment require a single *techeiles* thread in its *tzitzis*?" Moses said yes [see 15:38] — whereupon Korah scoffed, "If a single strand is enough for an entire garment made of a different color of wool, does it not stand to reason that an all-*techeiles* garment should not require one more strand?" By means of such challenges, Korah sought to convince the people that such "illogical" laws must have been the products of Moses' own imagination.

3

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי, ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן" (במד' טו, א).
את דתן ואבירם, ניניו של ראובן, כולנו מכירים היטב; שניהם, קרח, נוטלים חלק גם בהמשך הפרשה. אך און בן פלת, המוזכר כאן בין ראשי עדת קרח — נעלם מכאן ואילך, כאילו בלעה אותו האדמה. ומכיוון שבשלב זה עדיין לא נבלע איש באדמה (...), לכן חיפשו חז"ל: לאן נעלם און?

אש תמיד ריח 4a

מבואר בגמרא כי בסופו של דבר ניצל און בן פלת על ידי תחבולתה של אשתו ולא היה חלק מעדת קרח שחטאו בפועל כאשר נחלקו על משה ועל אהרן. וכמו כן הגמרא לעיל מינה דורשת את שמותיהם "דתן — שעבר על דת אל אבירם — שאיבר עצמו מעשות תשובה, ואון — שישב באנינות [שעשה תשובה על שהיה עמהם תחילה בעצה]. פלת — שנעשו לו פלאות [שניצל מהם]. בן ראובן — בן שראה והבין [שאין מנהגן כשורה ופירש מהם]."

אם כן מתבאר מדברי הגמרא כי און בן פלת לא זו בלבד שלא

למעשה מחשבה שאין בה פרי אין הקב"ה מצרפה למעשה. ואלא הא דכתיב (יחזקאל יד) "למען תפוש את בית ישראל בלבם", אמר רב אחא בר יעקב ההוא בעבודת כוכבים הוא דכתיב, דאמר מר חמורה עבודת כוכבים שכל הכופר בה כמודה בכל התורה כולה". מבואר בגמרא שעוון עבודה זרה הקב"ה מצרף בו מחשבה רעה למעשה.

והנה עוד איתא בגמרא (סנהדרין קי ע"א) "אמר רב חסדא כל החולק על רבו כחולק על השכינה שנאמר (במדבר כ"ו) "בהצותם על ה'". אמר רבי חמא ברבי חנינא כל העושה מריבה עם רבו כעושה עם שכינה שנאמר (במדבר כ') "המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה'". אמר רבי חנינא בר פפא כל המתרעם על רבו כאילו מתרעם על השכינה שנאמר (שמות ט"ז) "לא עלינו תלונותיכם כי על ה'". אמר רבי אבהו כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר שכינה שנאמר (במדבר כ"א) "וידבר העם באלהים ובמשה".

אם כן מבואר שקרח ועדתו במחלוקתם עם משה רבנו, שהוא היה רבן של ישראל ללא עוררין, כאילו חלקו על השכינה וממילא יש להם דין וגדר של אפיקורסים.

ומאחר וגם המהרהר אחר רבו כמהרהר אחר השכינה, גם און בן פלת שהיה בדעתו מתחילה עם קרח ועדתו, הרי היה כמהרהר אחר

השכינה, והקב"ה צירף בזה מחשבתו למעשה, ועל כן הוא נכתב בתורה ביחד עם קרח, דתן ואבירם, אלא שאחר כך עשה תשובה, אבל כיון שכבר נחשב לו מתחילה שעשה זאת בפועל, אין להקשות למה נכתב בפסוק.

6 שמן פרשת קרח הטוב רלג הם התחרטו אלא ואון הסתפק באנחה על מה שעשה אבל לא הגיע לקבלה על להבא ולעשות תשובה כאמת וע"כ נשאר כאנינות משא"כ בני קרח עשו תשובה ממש.

דברי חז"ל אלו אומרים דרשני. ובודאי שיש בהם דברים נסתרים ועמוקים, ובפרט בענין און בן פלת שאמרו בגמרא שם ש'נעשו לו פלאות', והוא רמז לדברים הנשגבים מהשגתנו, ומכל מקום פשוטם של דברים צריך ביאור, ושתיים המה השאלות העולות לפנינו, הראשונה, איך לא עלה על דעת און בן פלת סברא פשוטה כל כך שאמרה לו אשתו,

7 שב ר' פולקנין שפתי חיים

הליצנות - כח הרס אדיר

את כח השכנוע העצום שהיה לקרח נבין מדברי חז"ל (ילק"ש במדבר רמז תשנ) "ובמושג לצים לא ישב זה קרח שהיה מתלווץ על משה ואהרן", כח השכנוע הכביר היה דברי ליצנות, קרח לא בא לשכנע עם ראיות מוצקות אלא בדברי ליצנות, אמנם טען "כי כל העדה כולם קדושים", אבל כח ההשפעה היה ע"י ליצנות.

כפי שהביאו חז"ל (שם בהמשך) את דבריו של קרח: "מה עשה כינס עליהם כל הקהל שנאמר ויקהל עליהם קרח את כל העדה, התחיל לומר לפניהם דברי ליצנות, אמר להן: אלמנה אחת היתה בשכנותי ועמה שתי נערות יתומות והיה לה שדה אחת, באת לחרוש אמר לה משה לא תחרוש בשור ובחמור יחדו, באת לזרוע אמר לה שדך לא תזרע כלאים, באת לקצור ולעשות ערימה אמר הניחו לקט שכחה ופאה, באת לעשות גורן אמר לה תני תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני. הצדיקה עליה את

הדין ונתנה לו, מה עשתה עמדה ומכרה את השדה ולקחה שתי כבשות כדי ללוש גיזותיהן וליהנות מפירותיהן, כיון שילדו בא אהרן ואמר לה תני לי את הבכורות שכך אמר לי הקב"ה כל הבכור אשר יולד וגו' הצדיקה עליה את. הדין ונתנה לו את הולדות, הגיע זמן גזיזה וגזזה אותן אמר לה תני לי ראשית הגו שכך אמר הקב"ה וראשית גו צאנך תתן לו, אמרה אין בי כח לעמוד באיש הזה הריני שוחטתן ואוכלתן, כיון ששחטה אמר לה תני לי הזרוע והלחיים והקיבה, אמרה אפי' אחר

ששחטתי אותן לא נצילתי מידו, ואמרה הרי הן עלי חרם אמר לה כולו שלי הוא שכך אמר הקב"ה כל חרם בישראל לך יהיה, נטל והלך לו והניחה בוכה היא עם שתי בנותיה, כדין כולהן עבדין להא ביתא עלובתא ותולין בהקב"ה" [משה ואהרן עושים הכל לעצמם ותולין זאת בהקב"ה].

* הרי הסיפור עם האלמנה היה סיפור דמיוני לחלוטין, רחוק מהמציאות, כי לא שייך קיום מצוות אלה בעודם במדבר קודם כניסתם לארץ ישראל, אך קרח הצליח להרכיב סיפור המורכב מכמה מעשיות דמיוניות וע"י כך הצליח לשכנע ולפתות את כל ישראל. וכי אין באמת הצליח לשכנע את כל קהל ישראל, ופי הם היו סכלים או מחוסרי הבנה? אך כאמור זהו כוחה של הליצנות שהיא מאבדת מהאדם לראות את האמת המציאותית, ולהאמין גם לדברים דמיוניים לחלוטין.

שחוק ולצון מאבדים את לב האדם

* מהו הכח האדיר שיש בליצנות שיש בה כזה עוצמה לשכנע נגד האמת, לומר על יום שהוא לילה ולילה שהוא יום?

הרמח"ל (מסילת ישרים פ"ב-ה) מבאר את היסוד בעבודת ה' היא הזהירות להיות זהיר במעשיו ולחיות בתשבון בכל מעשיו, אך מוסיף לבאר שיש כמה גורמים שמבטלים מהאדם את כח הזהירות, ואחד מהם היא הליצנות.

וכך כתב (פ"ה) "אך השני, הנה הוא קשה מאד, והוא השחוק והלצון, כי מי שטובע בס, הוא כמי שטובע בים הגדול שקשה מאד להמלט ממנו. [ומסביר איך פועל הליצנות] כי הנה השחוק הוא מאבד את לב האדם, שכבר אין הטעם והידיעה מושלת בו [הלב והרצון הם מכוונים את האדם, הם מעבירים את ידיעות השכל לביצוע המעשי, אך יתכן מאוד שהרצון שכלב יתעלם מהשכל, הליצנות הוא כח המחבל ומנתק את הלב - הרצון מהשכל], והרי הוא כשכור או שוטה אשר אי אפשר לתת להם ערמה או להנהיגם, כי אינם מקבלים הנהגה כו' [השיכור א"א לדבר עמו ולתת לו שום הסברים של הגיון, יכול לעשות דברים מאוסים ביותר שאינו מרגיש שום בושה מהם, מכיון שאין הדעה

שולטת בו, ממילא גם דברים של הגיון אינם משפיעים עליו כי אין הוא מתפעל מהדברים].

ליצנות אחת דוחה מאה הזכחות

* ומוסיף להסביר את כח הליצנות: "וכל כך למה, לפי שכמו שכל מציאות וההירות תלוי בשימת הלב על הדבר, כן כל עצמו של השחוק אינו אלא מסיר הלב מן המחשבות הישירות והעיוניות, [שהלב אינו מתפעל ממה שהשכל אומר], ונמצא שלא יבואו הרהורי היראה בלבו כלל", כי אינו מנווט מהשפעת השכל.

ומסביר: "ותראה קושי הלצון והשחתתו הרבה, כי כמו המגן המשוה בשמן אשר ישמיט ויפיל מעליו החצים ומשליכם לארץ ולא יניח אותם שייגיעו אל גוף האדם, כן הלצון בפני התוכחה והמרדות, כי בליצנות אהרן ובשחוק קטן יפיל האדם מעליו ריבוי גדול מן ההתעוררות וההתפעלות מה שהלב מתעורר ומתפעל בעצמו מדי ראותו או שומעו ענינים שיעירוהו אל החשבון והפשוט במעשים, [הלב הוא מקום ההרגישים, הוא מביא את האדם להתפעלות יותר מהשכל, פעולת הליצנות שהלב געשה כאבן שאינו מתפעל ואין מה שירגש או ישכנע אותו], ובכח הליצנות יפיל הכל לארץ ולא יעשה בו רושם כלל. ולא מפני חולשת העיניים [שהלב עקום] ולא מפני חסרון הבנת הלב, אלא מפני כח הלצון ההורס כל עניני המוסר והיראה"

Hutner contends that the struggle against cynicism forms the paradigm of the epic battle between the Jewish people and Amalek. Amalek's attack on the Jewish people was far more than a military confrontation between two nations. It was far more than just a battle of swords and chariots, of guns and tanks. The battle between the Jewish people and Amalek centered on the very issue of cynicism.

There is a powerful tendency in human nature, Rav Hutner writes, a veritable passion, to denigrate, to mock, to tear down, to eliminate others. There is a tendency to take that which is noble and important and holy and to find within it the little hairline crack which can be used to bring the entire edifice tumbling down. It is a particularly virulent form of the *yetzer hara*. People have a *yetzer hara* for money, for honor, for carnal pleasures. People have a *yetzer hara* to destroy other people, to be cynical, to put people down, to ridicule all that is important and holy.

The nation of Amalek personifies this tendency. When the Jewish people came forth from Egypt, the world stood in awe of them and of the Almighty who had performed all the spectacular miracles on their behalf. The Jewish nation was important, revered. But Amalek could not tolerate it. And so they attacked to dispel the aura of Jewish invincibility, to show that the Jewish people were mere mortals after all, that they need not be held in awe and reverence. That was Amalek's motivation for the attack. It was not territorial. It was not political. It was not even ideological. It was cynical.

How do we understand this *yetzer hara*? We can understand why people would want money. We can understand why people would want honor. We can understand why people would want carnal pleasures. But why would people want to destroy others? Why would people want to tear down whatever is good, holy, important, serious and worthwhile in this world?

Perhaps it is because cynicism liberates. Perhaps it is because cynicism emancipates. If there is nothing worthy and important in this world, we are all free to do as we please. If there are no higher standards, we can all go wherever our fancy and our impulses take us. If the citadels of holiness can be ripped down, we are all released from personal responsibility.

That is what Amalek is all about. As Rav Hutner puts it in his inimitable fashion, Amalek represents the *koach hachillul*; but there is also an opposite tendency in human nature, which Rav Hutner calls the *koach hahillul*.

The battle lines are drawn: the *koach hachillul* versus the *koach hahillul*; the forces of sacrilege against the forces of reverence; Amalek against Yisrael. This is the battle, the struggle for the soul of the world. And Hashem tells the Jewish people to eradicate all traces of Amalek. Wipe them out. Eradicate them. They are your mortal enemy in this life-and-death struggle — not merely your physical mortal enemy but your spiritual mortal enemy. They despise all that you stand for, all that is holy, pure, fine and worthwhile in this world. They are the antithesis of the Jew.

There is a little bit of Amalek in each of us, Rav Hutner concludes, and that is why we have an inclination to be cynical, to mock and destroy.

מאמר החכם: 'ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות', הסביר הסבא מקלם כשמביאים מאה הוכחות מוצקות וחזקות שא"א להפריך אותם, לא שייך לשכנע את האדם כנגד מאה ההוכחות, אמנם אפשר שליצנות אחת תפריך את כל ההוכחות, מאחר והלב אינו מתפעל מהמאה תוכחות, כי הליצנות מכניסה לאדם קלות ראש, היפך הכובד ראש. שע"י הליצנות הוא מאבד את משקל הדברים ובכך הוא מרגיש שאין לדברים שום חשיבות. כמו שהביא בהמשך ששחוק וקלות ראש מרגילים את האדם לערוה, אפילו שעררה הוא עוון חמור מאוד, אבל מכה השחוק והלצון הוא מאבד את ההבחנה בתומרתם של הדברים, והוא הופך אותם לקלות דעת שאין שום משקל של חשיבות. נמצא שע"י קלות הדעת מאבדים את חשיבות הדברים ויקרותם, וממילא גם את כח השפעתם.

ומאחר שלא ישב היכן לך, אלא לומר לך שאם הלך סופו לעמוד ואם עמד סופו לישב ואם ישב סופו ללון, וכפי שאמר מו"ר הגרא"א דסלך זצ"ל (ע"י מ"מ א עמ' 82) 'ובמושב ליצים לא ישב' אפילו במקום שהלך ישב שם קודם גם אם עתה איננו נמצא במקום הזה, מ"מ המקום מושפע מחיידקי הליצנות, ומה גם יש סכנה שמא בכל רגע עלול הלך לבוא לשם.

מאידך ע"י קצת התבוננות אפשר להינצל מסכנת הליצנות, אם מתאמץ לעמוד על נקודת האמת, און בן פלת אשתו הצילתו (ילק"ש ומו השג) ע"י שאלה פשוטה שהעמידה אותו על נקודת האמת, כשאמרה לו: 'מאי אהני לך, אתה בלאו הכי אתה לא תהיה כלום א"כ אין זה נוגע לך. ועי"ש בחז"ל שאמרו שנקרא און בן פלת שכל ימיו היה באנינות, במבט לאחור הצטער כל ימיו על שטותו, אולם בשעת מעשה טען לאשתו, הבטחתי לקרתי, אבל אשתו זקוקה לערמה להצילו, כי כ"כ קשה לפרוש מן הליצנות.

הסכנה הגדולה ביותר של הליצנות, היא השפעת הסביבה, כי היא משמיטה את כל שיקולי ההגיון השכליים שהופכת דמיון למציאות. כלי המלחמה נגד הליצנות: "כי אם בתורת ה' חפצו" - שאיפה חזקה ועמל חזק בתורה שזה יהיה חפצו ע"י "ובתורתו יהגה יומם ולילה".

So that is the philosophical basis of why people tend to be cynics. There is also a very real psychological basis.

Arrogance and egotism, for instance, can easily engender a desire to put down people and the institutions they represent. After all, who do they think they are? They are not religious enough, learned enough, smart enough, rich enough nor successful enough to expect a place in the sun. And so the arrogant, the *baal gaavah*, the sanctimonious will seek to put them in their place, and what more effective way is there than a good dose of cynicism?

This, I believe, is also the key to overcoming cynicism. We have to develop the habit of being positive instead of negative, of seeing the good instead of the bad. We have to raise our consciousness. We have to be on the lookout to — and squelch — those almost involuntary little cynical remarks that escape from our mouths. Then little by little, we will form the habits of looking at the world in a positive

light. And we will be immeasurably enriched, both by the increased happiness in our own lives and by the profound joy of seeing our children blossom into the kindhearted and enthusiastic people we want them to be.

רש"י (בפסיק זו) עומד על שאלה זו. רש"י אומר: וקרח שפיקח היה, מה ראה לשטות זו? עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן... אמר, אפשר כל הגדולה הזו עתידה לעמוד ממני ואני אדום? לכך ישתתף לבא לאותה חזקה. היתה לו תאוה, נגיעה של כבוד.

כשאדם נתפס ע"י היצר הרע, כשהאדם נופל בניסיון, קשה לו מאד להציל את עצמו. כשהתאוות שולטות על האדם הוא אינו יכול לחשוב ביושר ובאמת, והוא נעשה כל כך מבולבל עד שמתהפך לאדם אחר לגמרי, כל חכמתו והכרתו, שעל ידה היה יכול לנצח את היצר, הולכת לאיבוד כאילו לא היתה.

אשתו של און בן פלת הצילתו ע"י שאמרה לו: מאי נפקא לך מינה, אי מר רבה אנת תלמידא אי מר רבה אנת תלמידא - מה תרויח מזה? הרי אתה ממה נפשך לא תעלה לגדולה, ומכח שהאזין והסכים לדבריה זכה און בן פלת להנצל, ולא נספה יחד עם כל עדת קרח. ובאמת, אם נתבונן בדבריה של אשת און, הרי היא אמרה דברים פשוטים ביותר, מדוע לא חשב על כך און בן פלת בעצמו? אולם הן הן הדברים שאמרנו, מכיון שמתעוררת התאוה - אין האדם יכול לחשוב כראוי והוא משתעבד לגמרי ליצרו, אצל אשתו של און בן פלת לא נתעורר היצר, תאות הכבוד לא משלה עליה, והיא יכלה לזושוב בשכל ישר.

עדת קרח עצמם, למרות שלא פחדו לחלוק על משה רבינו, לעבור על העבירות החמורות ביותר, מ"מ הם נזהרו בצניעות, כשהם ראו אשה לא צנועה הם ברחו משם, הסיבה לכך היא כנ"ל, הם נפלו בניסיון של כבוד, ובזה שלט עליהם כח היצר עד שלא יכלו לחשוב בדרך ישרה, אך בדברים אחרים, בצניעות, שם לא גבר עליהם היצר, וזה נשאר אצלם יהרג ואל יעבור.

המסלת ישרים (פרק יא) אומר: "הקנאה גם היא אינה אלא חסרון ידיעה וסכלות, כי אין המקנא מרויח כלום לעצמו, וגם לא מפסיד למי שהוא מתקנא בו, אינו אלא מפסיד לעצמו". כיצד באים אנשים לידי טיפשות כ"כ גדולה, לעשות פעולה שיכולה רק להזיק לעצמו? ההסבר הוא כדברינו, כשהוא מקנא בחברו - אין שכלו פועל כראוי, הקנאה לבדה עומדת לנגד עיניו.

21 קעח ברכת קורח מרדכי

האמנם "פלא" הוא! האמנם חכמה!! חכמה שאינה מצוייה!! עד כדי פלא!! הלא כל כך פשוט החשבון, וכי יתכן לחשוב אחרת! אדרבא. הלא פלא הוא, האיך לא עלה הדבר על זענו של און? וכי מה סבור היה!! וכי תימא, שקנאותו העבירה אותו על דעתו, עד שסבור היה שקורח "ידיף ממשה". אם כן מדוע לא השיב לאשתו - "למען האמת" הנני נלחם. האידיאולוגיה היא נר לרגלי. וכי כסבורה הן, שרק תועלת אישית מודריכה את מנוחתני?

Korach's folly is aptly summed up in the following citation from Mesilas Yesharim (ch. 11):

Envy is likewise rooted in a lack of understanding and foolishness, for being envious does not achieve any gain for oneself, nor does it cause any loss to the one who is the object of envy... There is a type whose foolishness in this regard is so great that if he sees his neighbor in possession of a good thing, he broods, worries and feels pained - to the point that he will not even enjoy his own good things because of the pain of seeing that which his neighbor possesses.

Korach was not satisfied with being a distinguished member of the exalted tribe of Levi. His uncontrolled envy caused him to become a real-life illustration of a well-known teaching:

רבי אלעזר הקפ"ר אומר: הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם. R' Elazar HaKappar says: Jealousy, lust, and glory remove a man from this world (Avos 4:28).

שיח מרדכי

דבריה של האשה משכנעים את הבעל, ואון בן פלת פורש ברגע האחרון מקרח ועדת חכמתה של האשה בנתה את ביתה והיא הצילה את בעלה מרדת שחת. במה ראינו או חכמת האשה, ומה הגורם המרכזי אשר שכנע את און להסביר הוא כך: אשת און בן פל ירדה לשושים של דברים, והיא הבינה את עומק הענין, עליו נטוש הריב והמחלוקת. הי ידעה והבינה, כי השכנות והסעודה שערך קרח, גרמו לבעלה שיסור לחסות בצלו ש קרח. אשתו הזכירה לו מקור טעותו והיסוד להלכי מחשבותיו החדשים. אשתו עוררה או לבו לחשוב ולשאול, מדוע ולמה הוא מרגיש כחד עם קרח, והיא אומרת לבעלה: "אי מ רבה - אנת תלמידא ואי מר רבה - אנת תלמידא". המחשבה, כי בעלה וקרח נעשו כח הוא בגלל השוחד שהעניק קרח לאון בן פלת, שוחד הסעודה והשכנות הטובה. לאור דבריו אלו המסקנא: "אין אתה בעלי יכול יכול להיות השופט והמחליט, מי צודק, משה או קרד השוחד שקבלת מקרח מונעים בעדך להיות דיין אמת, ולקבוע עמדה צודקת, בריב בין קרו למשה: בין מאתיים חמישים אנשי שם ובין רבן של ישראל".

דברי חכמה אלו שכנעו את און לפרוש מן הריב ולעזוב את המחלוקת: און בן פלת פרו מהעדה הרעה, והוא יושב ספון בביתו, ולא מתערב במחלוקת. כך הציל את עצמו מרוד שחת.

במה זכתה, איפוא, אשתו של און, בתואר הנשגב של חכמת נשים? במה מתבטא ה"פלא"!!

☆☆☆

ללמודך, שמשקע האדם בבוץ "קנאותו" הטובענית, כל כולו תפוס ברשתה. כל כלי מחשבתו, כל כישוריו וכוחותיו, כפותים במלתעות קנאתו. מאבד לחלוטין את עצמאותו כושר שיפוטו. הכל הכל מופנה לשירות קנאתו. הישרות מתעוותת, החכמה מתטפשת, כל כולו מפלצת מנטלית מזויעה רח"ל. - "מאבד" את ראשו לחלוטין....

☆☆☆

"רבי אליעזר הקפר אומר, הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם" (אבות פי"ד מ"א)

25 והרי אין ספק כי לוחם אתה, בעוז, במרץ, גם במדה מסויימת של הקרבה.

- על מה!?

"מוציאין!"

פשוטו כמשמעו!

- החוצה!

* אין זאת, אלא שה"קנאה" עצמה, היא הנלחמת. רק היא זאת הניזונית מן המחלוקת הממאירה.

מחוץ לכל מסגרת, מחוץ לישרות, מחוץ למושכל הפשוט, מחוץ לכל שכל. מופקע לחלוטין.

- כלום מסכים הנך, בעלי, לעובדה, כי אתה הוא הזן ומפרנס את תמוני מפלצת קנאתך?

כך ב"קנאה", כך ב"תאוה", כך ב"כבוד".

- שהרי רק מהות קנאתך, היא זאת הניזונית, וניזונית היטב, משטות עמידתך לרשות רשת מפלצת הקנאה הזאת.

כי שלושת אלו, לופתות את האדם ואת כל אשר בקרבו במלתעותיהם התמונוניות, מושכים אותו, את האדם, החוצה מעולמו.

רק קנאתך. שום דבר אחר. אף לא דבר של יצר כל שהוא, טוב או רע שום דבר אחר אין לך, בעלי, מכל זאת.

לאן?

- אל תוך רשתם... מאומה לא יעניין אותו. מאומה לא יעסיקו.

- פרט לאחת -

- קנאתו!

על כרחך כי שבו הנך, בעלי, שבו בשבי מר של קנאתך. - שכב איפוא בעלי לישון. אולי תרפה ממך הקנאות! - אולי. אולי יתרחש הפלא!

☆☆☆

- "פלאות נעשו לו".

- תאוותו!

- כבודו המדומה!

ומשלפתוהו, האחד מאלו השלושה -

- רק "פלא" יוציאהו מהם.

רק "פלאות" יחזירוהו לשפיותו הרוחנית.

☆☆☆

זאת הבינה אשתו של און. ברוב חכמתה השכילה, לעשות את הפלא, לחזירו לשפיות.

וכיצד עשתה זאת?

בהוכיחה לו לאון, כי בעצם ניטלה הימנו כל עצמאותו המחשבתית, כי כל כולו לפות הוא וכפוי.

לא השכל, לא הישרות, לא אלו הם המדברים מתוך גרונו.

- הקנאה היא שמדברת מקרבו. ולקנאה מהלכים משלה, אף "ישרות" משלה...

ב"עולם" אחר הנך נמצא!

לא עוד בעולמך! לא עוד בחכמתך! בישרותך!

לא עוד.

והא ראייה, אם לא הקנאה עצמה היא שמדברת, "חושבת", "רוצה" ו"מחליטה", אם לא היא, אמור נא לי בעלי, מה נותר בך מן ה"עולם" שיצאת הימנו...

אמור נא לי, מה מן העולם ההוא ש"יצאת" הימנו, "ירויח" ממחלוקתך עם משה רבינו?!

אמור! למען השם, אמור.

* - הלא גם אני גם אתה יודעים, כי אין שום סיבה להעדיף [לפחות, להעדיף!] את קורח על פני משה רבינו

- על מה בכל זאת הנך נלחם?

26 קמד 5 פגא שחינות לספר במדבר

אכן, מוסר גדול לימדה אשת און: כשיש מחלוקת בין רבנים, או, להבדיל בין מפלגות - לא כדאי להתערב; אתה, בכל מקרה, לא תרוויח מאומה. אלא שמחשבה זו, היפה לכל מחלוקת בחיינו, אינה נראית מתאימה במקרה זה. כי במחלוקת זו שבין אדון הנביאים לקרח - חובה לתמוך במשה! לא מדובר ב"ויכוח על מועמד זה או אחר לאיזו משרה ציבורית, אלא באמונה באחד מ"יג עיקרי היהדות, שנבואת משה היא אמת! אשת און

היתה איפוא צריכה לומר לבעלה, שחובתו לתמוך במשה. ויותר משתמוה עליה, קשה מדוע שיבחוה חז"ל, על דאגתה הפרטית לחיי בעלה, תוך התחמקות מחובה כללית ויסודית של כל יהודי?

בכבישי-החיים היה חכם

- והתשובה: אכן אין ספק, שעל-פי התורה חייבים לתמוך במשה, רבם של ישראל וראש לנביאים, וגם השכל מחייב לתמוך בו, לאחר המופתים הגדולים שעשה לישראל. אלא מה? הבעיה היא שעדת קרח, לא פעלה מתוך מה שמונה השכל, אלא ממוניעים של יצר-הרע. וכמו שקורה לנו פעמים רבות: במוקם שהשכל, הכרת החובה, תגבר על המשיכה הרצונית - הנה 'מה שאני רוצה לעשות', מכתוב לי את 'מה שאני צריך לעשות'; כי אני אוהב לשכנע את עצמי, שרצוני הוא גם רצון שקמים.

וזהו: "החכמות נשים בנתה ביתה" - שכיוון שידעה אותה אשה, שעדת קרח פועלת מכוח יצר-הרע ולא מכוח השכל, לא נסתה להוכיח לבעלה שמה צודק - כי גם הוא יודע בשכל, שמה צודק. חז"ל שיבחוה, על שידעה בחכמתה לומר את המועיל ביותר באותה שעה; את הטענה היחידה, שיכולה היתה להניב פרות, במצב הנתון של בעלה: אתה רוצה משרה? רוצה כבוד? - דע לך, שגם את אלה לא תשיג. אם קרח יהיה ראש - אתה תישאר אפס, ואם משה יהיה ראש - גם כן תישאר אפס. אף לשיטתך,

לרצונך - זה שאינו מוכן כעת לשמוע מה שהשכל אומר - דע לך, שבמקום לצחצח את הנעליים של משה, 'צחצח' לכל היותר את 'נעליו' של קרח. זו היתה חכמתה. לענות ליצר ב'שפה' שלו: גם לפי מאוויי היצר-הרע - לא תרוויח מאומה. כי לומר שאסור להתקומם נגד משה, זו אמת לאמיתה - אך אין בזה תשובה למי שיצר בווער בו. לאדם כזה צריך לומר: אתה רוצה תאוות העולם-הזה? - בסדר; אבל לא זוהי הדרך. זו חכמה, שאדם צריך לדעת להשתמש בה: לשכנע עצמו, שגם "לשיטת היצר-הרע" - כדאי לנהוג בדרך התורה. ובאמת מצאנו, שגדולי-עולם נקטו בדרך זו, עוד קודם לאשתו של און בן פלת:

שיחת אבות ואמהות צריכה תלמוד

הקדוש-ברוך-הוא בכבודו, מתגלה ליעקב אבינו בהיותו בבית לבן, "ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך, ואהיה עִמָּךְ" (ברא' לא, ג). מכמה וכמה טעמים, חייב היה יעקב לחזור ארצה: ראשית, חובה לגור בארץ: "לעולם יָדוּר אדם בארץ ישראל אפילו בעיר שרובה עובדי-כוכבים, ולא ידור בחוץ-לארץ, אפילו בעיר שרובה ישראל" (כתו' קיג). מה עוד שכעת, הוא גר בחוץ לארץ עם לבן עובד-התרפים, ובארץ יגור עם יצחק, עובד ה', שהוא גם רבו. שנית, יקיים "הרחק משכן רע" קָלְבֵן, וְיִדְבֵק בְּשֹׁכְנֵי טוֹבִים כיצחק אבינו ורבקה אמנו ואבות א, ז). שלישית: מצוות כיבוד הוראים, וְיִכַף יַעֲקֹב לְקִיּוּם רַק בְּאֶרֶץ. ועתה, מלבד כל אלה, נִתְּנָה לוֹ צִוּוּי מִיּוֹחַד לַעֲלוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בּוֹ נִכְלַלְתָּ גַם תְּבַטְחָה: "ואהיה עִמָּךְ" - אֵל לְךָ לְחֹשֶׁשׁ מֵעַשָׂן.

במלים אחרות: החובה וההיגיון כאחד, קוראים ליעקב לחזור ארצה. אך הנה-מכנס יעקב את נשותיו, ובמקום כל מה שמנינו לעיל, אומר דברים שונים לגמרי: "ראה אנכי את פני אביכן, כי איננו אלי כתמול שלשום...". לבן לא מתייחס אלי כל-כך יפה; הוא מחמיץ-פנים כאילו התעשרתי משלו, בעוד ש"י...ואלקי אבי היה עִמָּדִי" - בְּרַכְתִּי בָּאָה מֵאֵת ה' (ברא' לא, ה). זה מה שיש לך לומר?! מדוע אינך מגלה שה' בכבודו אמר לך לחזור ארצה: ואם לבן היה מחייך ומשתחוה לרגליך בכל בוקר - לא היית חוזר! והוא ממשיך: "וְאֶתְּנָה יָדְעָתְךָ כִּי בְּכָל פְּחִי עֲבַדְתִּי אֶת אֲבִיכֶן. וְאֲבִיכֶן הִתַּל בִּי וְהִחְלַף אֶת מִשְׁפַּרְתִּי עִשְׂרַת מָנִים, וְלֹא נָתַן אֱלֹקִים לְהִרְעֵ עִמָּדִי" - רַק לְבַסּוֹף הוּא מְגַלֵּה, שְׂמַלְאָךְ אֱלֹקִים אָמַר לּוֹ "קוּם צֵא מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת, וְשׁוּב אֶל אֶרֶץ מוֹלַדְתְּךָ" (שם, וז, יג). לשם מה ההקדמות הללו? די היה. וזמר את דברי

שהוא מצוי! לכן, שואף היצר שהאדם לא יהיה מצוי! שלא ידמה לבורא, בהשגה יסודית זו! חשוב מאוד להכיר בכך. לדעת שזהו דמיון בלבד, שאם נעשה כדברי היצר נשיג עולם-זהה; זוהי פשוט טעות נוראה. ואת זאת, הצליחה אשתו של און בן פלת להבהיר לו בחכמה. לצערנו, כל מי שמביט נכוחה בַּמְצִיאוֹת, נדהם לגלות כמה עולם-זהה, כפשוטו, גוזל היצר מבני-האדם. כמה עולם-הבא הוא גוזל מאתנו - זאת נראה רק אחרי מאה ועשרים; אבל כמה עולם-זהה הוא גוזל מן האנושות - אפשר לראות כבר היום, על כל צעד ושעל:

תאונות חדרכים: חלקן אולי בלתי נמנעות, אבל חלקן היה נמנע בַּמְעַט זְהִירוֹת וְתוֹשֻׁמַת-לֵב. ה"תוספות" אומרים, שאדם צריך להזהר שלא יזיק לאחרים, יותר משלא יזיק ה"תוספות". שלפחות יזהר שהוא לא יזיק! אנשים פשוט מאבדים עצמם לדעת, ובמקרים רבים גם את בני משפחתם, ל"ע. כשאדם נוהג בַּפְּזִיזוֹת, יש לו דין "רודף", דִּקְ-מֵאֲבָד עֲצָמוֹ לְדַעַת - מדובר בעֲבֵרוֹת הַחַמּוּרוֹת בְּיִתְרוֹ! אבל היצר משכנע אותנו, שהוא חייב לעבור את הצומת לפני כולם. מה יש מעבר לצומת? אוצרות המלך שלמה! ממש מחריד שאנשים מבוגרים, ואפילו בני-תורה, מתפתים לטעות זו של נסיעה מהירה. הלא איננו מדברים בסיפור מאגדות חז"ל, שמישהו מת פעם מיצר-הרע של נהיגה פזיזה; שומעים ורואים זאת ממש בכל יום! כותרות העיתונים זועקות: כך וכך נספו, ל"ע - ורק מעטים לוקחים את הדברים ללב. מדוע? - אין הסבר אחר מלבד: היצר-הרע.

Ohn's wife used very simple logic: Why get involved in a dispute of such magnitude when you stand to gain nothing? It would seem that Ohn should have realized this himself. That he did not is yet another proof of the yetzer hara's prowess in blinding our thinking and preventing us from recognizing obvious truths. Persuaded by Korach's arguments and perhaps afflicted with his own envy, Ohn was in the fore of the disgraceful challenge to Moshe's authority. His wife, however, was free of such influences and had no difficulty perceiving that which was obvious.

Noteworthy also is the means by which Ohn's wife saved her husband. In waging their dispute, Korach and his assembly transgressed a host of grievous sins. Nevertheless, Ohn's wife was sure that these same people would not compromise their personal kedushah, sanctity, and walk where they would be forced to see the uncovered hair of a married woman. If they were so concerned with their sanctity, why did they not contemplate the eternal bluish they were bringing upon their souls through their actions against Moshe and Aharon?

Such is the power of the yetzer hara. Korach spoke as one whose intentions were noble and pure: "...for the entire assembly is holy and Hashem dwells among them; and why have you raised yourselves above the congregation of Hashem?" (16:3). However, his true intentions were actually apparent from the moment he joined forces with the wicked Dasan and Avram, whose evil history dated back to the time when they informed on Moshe to Pharaoh, forcing Moshe to flee from Egypt (see Rashi to Sh'mos 2:16). One whose intentions are honorable does not invite men of ill repute to join his cause.

המלאך, ורחל ולאה היו ודאי עונות: כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע! סוף-סוף, נוכל להגשים את שאיפתנו לעלות לארץ הקודש! ואולם למרבה ההפתעה, מצטרפות גם רחל ולאה לסגנון דברי יעקב: "נתאמרנה לו, העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו?!", וכי אם נישאר בבית אבינו, נירש נחלה או סכום כסף רציני? (שם, יד, ורש"י). וכיוון שלא נירש, אז באמת כדאי לעלות ארצה. ושוב לא מובן: וכי אם היה לבן מבטיח להן כסף - היו נשארות! אפילו בלעם הרשע אומר, "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב, לא אוכל לעבר את פי ה'" (במד' כב, יח) - והאמהות הקדושות, ודאי שלא ימרו את פי ה' בעבור כסף. והן מוסיפות ומסבירות, מדוע כדאי לעלות ארצה: "הלוא נכריות נחשבנו לו כי מקרנו, ניאכל גם אָכּוֹל אֶת-כֶּסֶפֵּנוּ" - ואם היה לבן אב למופת, וגם צדיק יסוד עולם? הרי שְׁמַעְתָּן מֵיעֲקֹב שֶׁהִי צִוְיָה לַעֲלוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל! ועוד: "כי כל העשר אשר הציל אלקים מאבינו לנו הוא ולבנינו, ועתה..." המסקנה מכל ה"לימוד" הזה: "...כל אשר אמר אלקים אליך עֲשֵׂה" (ברא' שט, טו-טז). קשה לדבר כך על האבות והאמהות, וודאי טמונים סודות אלקיים בכל מלה ומלה; אולם לפחות לרמתנו, בא דו-שיח תמוה זה ללמד את הרעיון האמיתי שלעיל:

עלפעמים, כדי לציית לדבר-ה', צריך אדם לשכנע עצמו שגם 'לשיטת' היצר-הרע כדאי הדבר. לא אפסיד הון-תועפות כשאעזוב את ארם - אומר יעקב; בסך הכל "אפסיד" את סבר-הפנים הרעות של לבן, את הניצול המחפיר שלו, את הפרות הסכמי-העבודה שלו - באמת שאין לי מה להפסיד אם אעשה את דבר-ה'. ובדרך זו עונות האמהות: גם אנו לא נפסיד מִכֶּךָ כֶּסֶף וְזָהָב, וְכַדָּאֵי לְשִׁמוֹעַ בְּקוֹל ה'; לא רק מפני שהשכל מחייב, ולא רק מפני שהתורה מחייבת, אלא מפני שגם היצר-הרע יסכים, שכדאי לשמוע בקול ה'...

אמנם, לא תמיד אדם רואה כך את פני הדברים. לעתים נדמה, שמבחינת העולם-הזר כדאי לעבור על דבר-ה', ואז באמת קשה יותר להתגבר על היצר-הרע. אבל עד כמה שניתן צריך להסביר לעצמו, שגם מצד שיקולי עולם-זהה, לא משתלם לעבור על דבר-ה'. כך למדונו, האבות והאמהות.

"חכמות נשים בנתה ביתה" (משלי יד, א) - זו אשתו של און בן פלת (סנהדרין דף קי ע"א ומדבר' יח, כ), שאמרה לבעלה מה יש לך לחלוק עם משה, הרי אתה לא תרויח מִכֶּךָ כלום, כי אם משה הנשיא ואהרן הכהן - אתה תלמידו, ואם קרח הנשיא - אתה תהיה תלמידו.

וצריך להבין מהי החכמה הגדולה כאן להבין כזה חשבון פשוט והגיבוי.

מדוע רוצה יצר-הרע להמיתנו וחשבתי בטעם הדבר: מדוע באמת רוצה היצר להמית את האדם? בפשטות: כדי שלא יקיים מצוות, וכך לא יזכה לנצח חיי העולם-הבא. אך העניין עמוק יותר: הלא אנו מצווים ללכת בדרכי הבורא, באופנים בהם הוא נגלה אלינו: מה הוא חנון - אף אתה יהיה חנון, וכו' (שבת קלג). מהי ההשגה היסודית ביותר, הבראשיתית, שאנו מצליחים להשיג בבורא? -

Shaya Ostrow

Hamakom, Tatzileini: Hashem, Save Me From Pizur Hanefesh

The Rav M'Bartenura, who wrote the definitive commentary on Mishnayos, introduces the concept of pizur hanefesh in his commentary on Pirkei Avos, 2:7. The Mishnah states, "Marbeh nechasim, marbei daagos — The more we own, the more we worry." The Rav explains what this means. To some, it means worrying about securing our possessions against robbers who want to steal it from us and therefore threaten our possessions and our lives. However, to a chassid, the loss of our ability to control our minds and thoughts possessions represents a far greater threat.

He cites a tale about a wealthy chassid who prays to Hashem, "Hamakom, tatzileini mipizur hanefesh" — Please save me from pizur hanefesh." His acquaintances hear his prayer and ask, "What is pizur hanefesh?" His response is, "When someone has possessions in many places and his mind is always wandering and worrying about them." The Rav explains that some people are concerned about losing their physical possessions. However, the chassid is concerned about losing control of his mind, when his thoughts wander and he may no longer be in control of them the way he needs to be.

Therefore, for us, pizur hanefesh represents any unwanted — and even desired — thought or feeling that alienates us from the essence of our Torah self and our ability to appreciate Hashem's many gifts of life. It is anything that occurs to place us in a negative or unhealthy state of mind, whether fears, anxieties, anger, depression, addictions or anything else that deters us from leading our lives as Torah Jews. Our goal is to regain control of our thoughts, feelings and behavior so we can come closer to our deeper selves and have the freedom to be ovedei Hashem. All of us are endowed with the ability to live our lives

from the center of ourselves, because that's the only place where we can serve Hashem in freedom and shleimus. Pizur hanefesh, therefore, is neither a disorder nor an illness. It is a challenge that Hashem places in each of our lives, and a crucial aspect of our life's mission is to overcome its many expressions and learn how to thrive in our menuchas hanefesh, the place from which we can truly serve Hashem.

Pizur Hanefesh in Our World

The word pizur means to be spread out, scattered and unfocused. There is an aphorism that a ship without a port is always in a storm. This is why pizur hanefesh is usually accompanied by a sense of internal chaos. Some people may even enjoy the chaos and see it as the correct way to feel.

The world we live in today invites and entraps us in pizur hanefesh through its constant bombardment of distractions, which invade our lives on a multitude of levels. It is a world that thrives economically and culturally on promoting pizur hanefesh, filled with iPhones and an ever-growing array of sophisticated,

גדלותה של אשת און בן פלת היתה בכך, שהחכמה שלה התגלה בשעת בלבול הדעת. הרי באותה שעה שקרח חלק על משה רבינו, היה מצב של בלבול חזק מאד. קרח עשה ממשוה רבינו דוכא ואיטלולא בסיבות ונימוקים שונים הנראים כנכונים, ואכן, כמעט כל עם ישראל, ובראשם מאתים וחמישים ראשי סנהדראות, הלכו אחריו וסברו שהצדק עם קורח.

במצב כזה, כשכולם היו בבלבול, היא, אשתו של און בן פלת תפסה את הנקודה האמיתית, והצליחה לשכנע את בעלה לדרך האמת, וזה הגדלות.

אדם יכול לעשות את החשבונות הגדולים ביותר כאשר הוא שרוי במנוחה הנפש ובשעה שהוא שליו ושקט, אבל כשהוא במצב של חוסר מנוחה ובלבול הדעת, הרי הוא מאבד את צלילות הדעת ואינו מסוגל לעשות ולו את החשבון הפשוט ביותר.

תפקיד האדם הוא, שגם במצב של בלבול וחוסר מנוחה הנפש, צריך לעמוד רגוע ולהוציא את עצמו מתוך הבלבול, ולנתח את העניין בצלילות הדעת ולהגיע אל האמת.

ותלמודו בידו פרשת קורח קלו

גם און בן פלת היה חכם דיו, אך במקרה זה לא עמדה לו חכמתו. הוא היה בפנים, במוקד הסערה, ולא היתה לו את האפשרות לבחון את הענין בגישה מתונה וישרה. כשאדם נמצא בעיצומה של תאוה בוערת, או במרכזה של מחלוקת המתפשטת כאש בשדה קוצים, הוא מאבד את כושר השיפוט שלו ואת צלילותו. חובתו של האדם לא להכנס לכונן אלה, כי לאחר שנכנס, כמעט ואין מוצא ללא סיעתא דשמיא מיוחדת. מי שיכלה לעזור במקרה זה היתה אשתו של און, אשר היתה מחוץ לבנין הבורע. היא היתה יכולה להיות לו לעזר רב בהיותה עומדת כנגדו.

exciting and addictive distractions that we call leisure. It may be the incessant and compulsive emptiness online and text-based chatter, using social media such as Twitter or Facebook. Twitter gives its many millions of users the ability to "tweet" about themselves continuously. The Torah has a very different concept of how people communicate. While birds certainly should continue tweeting, it does not view this form of communication in a positive manner. To demonstrate its attitude, the Torah instructs us to bring birds as korbanos for lashon hara. Rashi says that just as birds chirp incessantly, those who speak lashon hara are entrapped in the ever-present need to chirp. While the Torah warns us to avoid this "chirping," social media encourages us to chirp away with Twitter, Instagram and other media sites. It's all part of the pizur hanefesh of our generation.

Getting to Know Your Self pg. 234

Developing the Soul— Only Through Inner Peace

We explained that the human soul is a moving entity. It can never be in a state of absolute rest, without movement. Sometimes, the movement is extreme and sometimes it is calm, but the soul is always moving from contraction to expansion, and back again.

When the movements are violent, the soul cannot be calm. It can only be calm when the movements are gentle. Why must the soul remain calm? Because it is really a vessel for receiving the inner Divine light. To do so, it must be worthy.

For example, if a cup is filled with water to the brim, and then it is violently shaken, at best, only half of the contents will remain. If you want all the contents to remain, you must either not move it, or move it slowly and evenly.

Obviously, this does not do justice to the depth of our subject, but the basic point to learn is that the soul is a receptacle for Divine light.

There is a *passuk* in which Hashem tells *Eliyahu HaNavi* to prepare himself to receive the Divine Presence in his soul: "Go out [of the cave] and stand on the mountain before Hashem." It continues, "And there was a powerful wind, destroying mountains and smashing rocks. [He was told prophetically that] Hashem was not in that wind. And after the wind was a commotion; Hashem was not in that commotion. And after the commotion was a fire; Hashem was not in that fire. And after the fire was a subtle, quiet voice [and Hashem's Presence was there]." This teaches us that in order for the soul to be a receptacle for the light of Hashem, it cannot be in a state of commotion, or in a state of fast movement (like wind). One's soul must be in a state of calmness like "*kol demamah dakah*, a subtle, quiet voice."

We are ultimately striving to attain inner calm in the soul. We can never halt the soul's fluctuations, but they should be gentle. As long as the soul is not calm, it cannot hold the inner, Divine light that is available to us.

"ויתרוצצו הבנים בקרב... ויאמר ה' לה שני גויים בבטן... ולאום מלאום יאמץ ורב יעבוד צעיר" (כה, כביג)

בפסוק זה יש רמז: מלחמת היצר הטוב והיצר הרע, ואמר הגר"י לוינשטיין זצ"ל בספרו "יד יחזקאל". ויתרוצצו הבנים בקרבח" - יעקב ועשיו ניהלו מלחמה זה נגד זה, בהיותם במעיה של רבקה. מלחמה זו מהווה רמז וגם המחשה למלחמה אחרת הידועה לנו: היצר הרע השוכן בקרבנו שואף לכבוש את היצר הטוב ולכפות את רצונו עליו. תפקיד האדם להרגיז (ראה רש"י ברכות, דף ה. שפירש: ריגז יצר טוב - יעשה מלחמה נגד יצר הרע) ולהגביר את היצר הטוב על היצר הרע.

ב"חיובות הלבבות" (שער ייחוד המעשה, פרק ה) קרוי היצר הרע בשם "השונא הגדול", והוא כותב עליו שהוא משתף פעולה עם האדם בכל ענייניו. וזה לשונו שם (לפי נוסח "ל" טוב"): "בן אדם! עליך לדעת, כי השונא הגדול ביותר שיש לך בעולם, הוא יצרך, הנסוך בכוחות נפשך ומעורב בטבע רוחך, המנהיג אתך במשותף את חושך הגשמיים והרוחניים, השולט בסודות נפשך ובצפונות סתריך, המיעץ אותך בכל תנועותיך הגלויות והנסתרות שהנך עושה ברצונך. האורב לפנותך בכל פסיעה ופסיעה. אתה ישן ואינך נשמר ממנו, והוא ער ומתנכל להרע לך... הוא מתחפש ומתראה לך כידיד, ומתקטש לפניך כדי להיראות לך כאוהב... אך לאמיתו של דבר הוא יורה עליך את חיצו הממיתים, כדי לעקור אותך מהשורש בעולם הבא".

הסבא מקלם זצ"ל המשיל בעניין זה משל לשני בני אדם אשר בילו את רוב שנותיהם ביחד. יחדיו היו עושים את כל מעשיהם, וידו של האחד לא היתה זזה מיד רעהו. כאשר יישאל אחד מהם אם הוא מכיר את חברו, היתכן שהתשובה תהיה שלילית! הרי דבר כזה לא יעלה על הדעת! אולם לאמיתו של דבר, ואמר הסבא, מציאות כזו קיימת אצל כל אחד ואחד. לכל אדם ישנו יצר הרע המשתתף עמו בכל מעשיו, ומשתדל לפתותו בכל עת בדברים שהם לרעתו, והאדם אינו מודע כלל לכך שהוא נתון בקביעות להשפעת היצר הרע. כך קורה לאדם שחי כל ימיו בלי מחשבה ותשומת לב למעשיו. באופן כזה ברור שהיצר הרע ינהיג וינחה אותו בכל צעד!

על כן, חובתו של כל אחד ואחד לערוך חשבון מפעם לפעם, ולבדוק את מעשיו עליו לשאול את עצמו: מדוע עשיתי כך וכך, אולי היה עלי לעשות להפך? מי היתה אותי לדרך שבה הלכתי? האם היה מן התבונה לנהוג כך? דבר זה הוא מחדברים החשובים ביותר במהלך חייו של האדם, כי על האדם להישמר מאד מהיצר הרע הגבולתי לחטיו.

זוהו הלימוד מ"ויתרוצצו הבנים בקרבח" - מלחמת היצר הרע היא המלחמה הגדולה הנערכת בקרבנו של האדם. הסוף הטוב של מלחמה זו הוא, כאשר מגיעים למצב של "ורב יעבוד צעיר". עמידה עקבית על המשמר תביא לכך שהיצר הרע שהוא "רב" - יותר חזק בכוחו - יעשה את רצונו ה"צעיר" שהוא היצר הטוב. וכן מצינו אצל אברהם שהיצר הרע שלו נזנח להיות יצר טוב, זאת משום שאברהם ניצחו נצחון גמור.

At the core of our true selves, which Hashem has placed within each of us, the sense of *menuchas hanefesh* enables us to remain focused on everything that is essential and crucial in our lives. This includes Hashem, our own true nature, our life's mission and those to whom we are dedicated, whether our spouses, children or the *klal*. *Menuchas hanefesh* allows us to experience a sense of security, trust, humility and *bakaras hatov*. In this state of being, we can study Torah, think clearly, make wise decisions and participate in every phase of life that is related to Hashem's world. The reason is clear. The state of *menuchas hanefesh* is the lens through which we can live from our deeper selves.

Consider the following *meshal*: Perhaps you wanted to gaze at the stars to see the majesty of the universe and you were given a choice of telescopes. You could either use a child's telescope with weak resolution and probably many scratches, or you could use the Hubble telescope that has been able to see further into space than any previous instrument. There really is no choice. *Menuchas hanefesh* is to seeing and living within our deeper and pure selves what the Hubble telescope is to stargazing. Everything else is a non-starter.

הביאור הוא, אשתו גילתה לו יסוד והוא שמן השמים נותנין לאדם כל מה שצריך לעבודתו ואין מחסרין ממנו כלום, ומה שאינו צריך אין נותנין לו, וא"א לחטוף ממה שאין ראוי לו. קרה טעה בדבר זה, כיון שראה שלא נתנו לו כהונה עלה בלבו לגזול. לא קבל כלום ולא נוסף לו כלום על מה שהיה לו, ואדרבה איבד כל מה שכבר היה לו, שהיסוד הוא שא"א לגזול כלום. אשתו של און בן פלת כאשר אמרה לו "מה לך בהדי פלוגתיה, אי אהרן כהנא רבא את תלמידא אי קרח כהנא רבה את תלמידא", כונה לגלות לו כיון שלא ניתן לו הכוחות להיות כהן גדול שהרי או אהרן יהיה כהן גדול או קרח יהיה כהן גדול ובין כך ובין כך אתה הדיוט, תן דעתך ותראה שאין לך כלום אלא שאתה רוצה לחטוף לעצמך, דע לך שאין אדם יכול לחטוף כלום, כאשר הטה אזנו לשמוע דבריה הבין שהכהונה ניתנה לאהרן, וקרח בא לגזול ממנו וחוטף לעצמו מה שלא ניתנו לו מן השמים, משך ידו מלחלוק על משה.

ומוסיף המדרש: "בשעה שפתחה הארץ את פיה היתה מבקשת לבלוע און שהיה במטה. עמדה אשתו ואחזה במטה ואמרה. רבון העולמים, כבר נשנ און בשמך הגדול שלא יהיה במחלוקת לעולם. אמרה לו לאון, קום צא. אמר ל מתבייש אני נימשה רבינו. אמרה לו אני אצא עמך. מיד יצאה ועמדה לפי משה. ברח משה מפניה. אמר משה, מה טיבה של אשה זו? אמרו לו, רבינו אשתו של און זו. אמרה לו, רבינו כך וכך היה המעשה. הלך עמה לביתה ועמ על הפתח וקרא לאון בן פלת. אמר לו, המקום ימחל לך". לפיכך נראה, שי להוציא את און רז הלח מרשימת המורדים